

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Yksilöllisten opintopolkujen laatu ja laadunvarmistus

Action Grant
EQAVET - European Quality Assurance in Vocational Education and Training
National Reference Points
Agreement number - 2019-0493/001-001
Project nr 609143-EPP-1-2019-1-FI-EPPKA3-EQAVET-NRP

Versio 9.10.2020. Euroopan komissio ei vastaa julkaisun sisällöstä.

Yhteisrahoitettu
Euroopan unionin
Erasmus+ -ohjelmasta

Diasarjan tausta

Opetushallitus on koonnut diasarjan yhteistyössä ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallinnan asiantuntijoiden sekä opetus- ja hallinto henkilöstön, ammatillisten opettajakorkeakoulujen ja opetushallinnon edustajien kanssa.

Lähteinä on käytetty

- ammatillisen koulutuksen säädöksiä ja määräyksiä
- suosituksia ja oppaita
- valtionavustushankkeiden tuloksia ja tuotoksia, etenkin Parastahankekokonaisuudessa tuotettua materiaalia
- ammatillisen koulutuksen järjestäjien näkemyksiä.

Diasarjan tarkoitus

Diasarja toimii tukimateriaalina

- ammatillisille opettajakorkeakouluille
- henkilökohtaistamisen ja yksilöllisten opintopolkujen laadunvarmistuksessa.

Diojen lisäksi on laadittu yksilöllisten opintopolkujen laadunvarmistukseen työkalu:

- [Työkalu yksilöllisten opintopolkujen laadunvarmistukseen](#)

Diasarjan sisältö

Sisällössä keskitytään opintojen aikaisiin yksilöllisiin opintopolkuihin opintojen aloittamisesta todistuksen saamiseen saakka. Hakeutumisvaihetta ei käsitellä.

Sisältö on jaoteltu seuraavasti:

- [1. Henkilökohtaistamisen ja yksilöllisten opintopolkujen laatu](#)
- [2. Toimijat ja niiden rooli yksilöllisten opintopolkujen laadunvarmistuksessa](#)
- [3. Keskeisten toimijoiden osaaminen](#)
- [4. Kriittiset edellytykset ja laadunvarmistus](#)

[Lähteet](#)

**1. Henkilökohtaistamisen
ja yksilöllisten
opintopolkujen laatu**

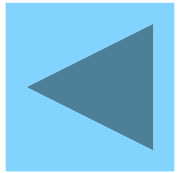
Lähtökohdat

Henkilökohtaistamisen ja yksilöllisen opintopolun ominaisuuksia ovat

- asiakaslähtöisyys*
- osaamisperusteisuus**.

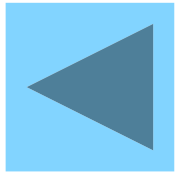
Henkilökohtaistamisen säädökset toimivat yksilöllisten opintopolkujen toteuttamisen reunaehtoina.

Laadukas toiminta on säädösten ja suositusten mukaista.

Asiakaslähtöisyys tarkoittaa:

* Asiakaslähtöisyydellä tarkoitetaan, että koulutuksen järjestäjä tarjoaa palveluja, jotka vastaavat asiakkaiden tarpeisiin. Asiakkaita ovat opiskelijat ja työelämä. Koulutuksen järjestäjä tekee yhteistyötä selvittääkseen opiskelijan tavoitteet ja työelämän osaamistarpeet. Yhteistyön tavoitteena on varmistaa, että opiskelijan opintopolun suunnittelu, osaamisen hankkiminen ja arviointi toteutuvat yksilöllisesti ja asiakaslähtöisesti. Asiakkaiden tarpeisiin voidaan vastata tekemällä yhteistyötä heidän kanssaan koulutuksen, ohjauksen ja tuen suunnittelussa, toteuttamisessa ja tarjonnassa tutkinnon osan, osien tai kokonaisen tutkinnon suorittamisessa.

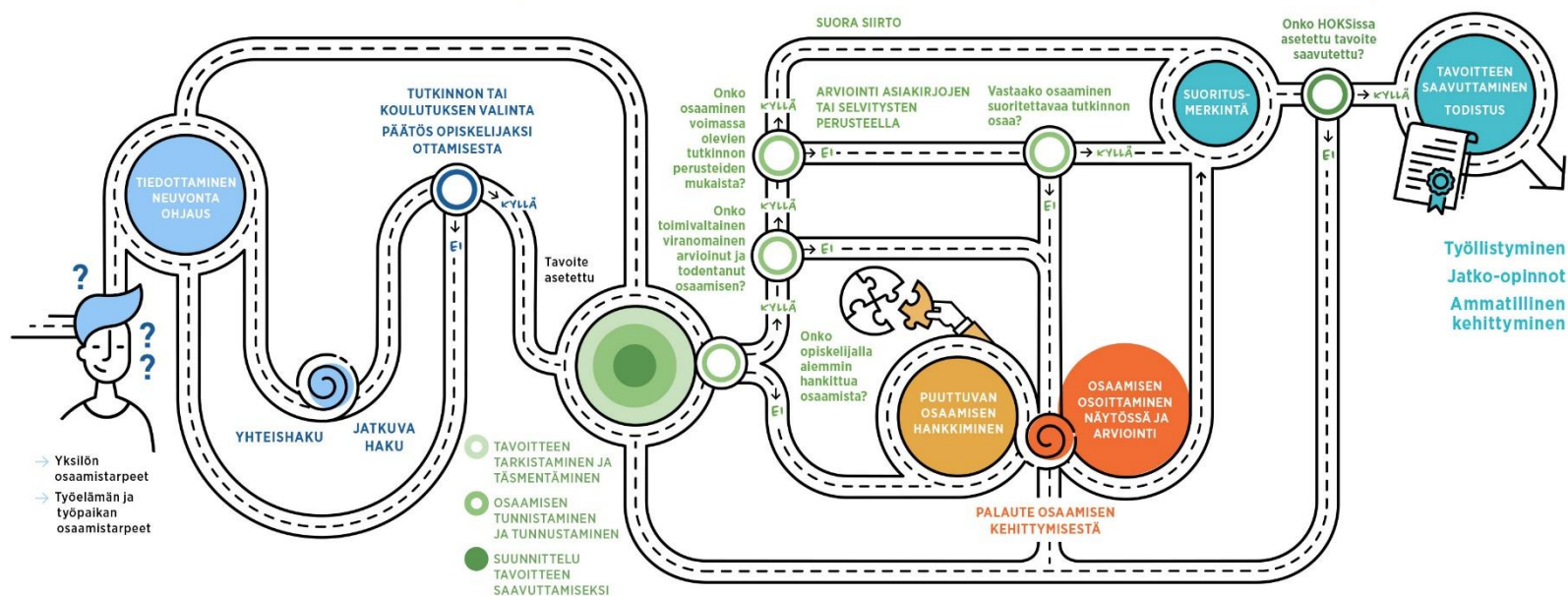
Osaamisperusteisuus tarkoittaa:

** Osaamisperusteisuudella tarkoitetaan sitä, että tutkinnoille on asetettu selkeät ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet. Opiskelija voi hankkia ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden mukaista osaamista erilaisin tavoin ja vaihtelevissa ympäristöissä. Myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista tunnustetaan ja tunnustetaan. Osaamisperusteisuutta on myös se, että opiskelija saa edetä opinnoissaan omaan tahtiin.

Henkilökohtaistaminen

Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma = HOKS
(laadinta, hyväksyminen, seuranta, päivitykset, urasuunnittelu)
MITÄ, MITEN, MISSÄ, MILLOIN

Työllistyminen
Jatko-opinnot
Ammatillinen kehittyminen

Kuvan lähde:
Opetus- ja
kulttuuriministeriö

* sopimukset työpaikalla järjestettävästä koulutuksesta

Laatu (1)

Yksilöllisten opintopolkujen laatu syntyy koulutuksen järjestäjän kyvystä saavuttaa yhteiskunnalliset ammatillisen koulutuksen tavoitteet* ja vastata asiakkaiden tarpeisiin ja odotuksiin.

Opiskelijan näkökulmasta laatu tarkoittaa sitä, että

- koulutuksen järjestäjän tarjonta**, opetus, ohjaus, tuki ja neuvonta kohtaavat joustavasti opiskelijan yksilölliset tarpeet ja tavoitteet.
- toiminta on yhdenmukaista (esimerkiksi opiskelijoilla on yhtäläiset mahdollisuudet valintojen tekemiseen ja opintopolun suunnitteluun).
- opintopolku johtaa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.

Laatu (2)

Työelämän näkökulmasta laatu tarkoittaa sitä, että

- työelämän osaamistarpeet tyydyttyvät ja
- koulutuksen järjestäjän tarjoamalle palvelulle asetetut odotukset täyttyvät.

Laadun tavoitteet ja tarjonta:

* Yhteiskunnalliset tavoitteet on avattu ammatillisen koulutuksen laissa L 531/2017 2 §.

** Tarjonnalla tarkoitetaan tässä mm. erilaisia osaamisen hankkimisen tapoja ja niiden joustavaa yhdistämistä, oppimisympäristöjä ja niiden joustavaa yhdistämistä ja tutkinnon osien suoritusmahdollisuuksia.

Laadukas yksilöllinen opintopolku (1)

Laadukas yksilöllinen opintopolku edellyttää

- opiskelijan lähtökohtien, tarpeiden ja tavoitteiden sekä työelämän osaamistarpeiden ja odotuksien selvittämistä ja näiden **yhteensovittamista**.

Koulutuksen järjestäjän kumppanuus- ja yhteistyöverkostot ovat mahdollistamassa laadukkaita yksilöllisiä opintopolkuja.

Laadukas yksilöllinen opintopolku (2)

Yhteiskunnalliset ammatillisen koulutuksen tavoitteet

Laadukas yksilöllinen opintopolku (3)

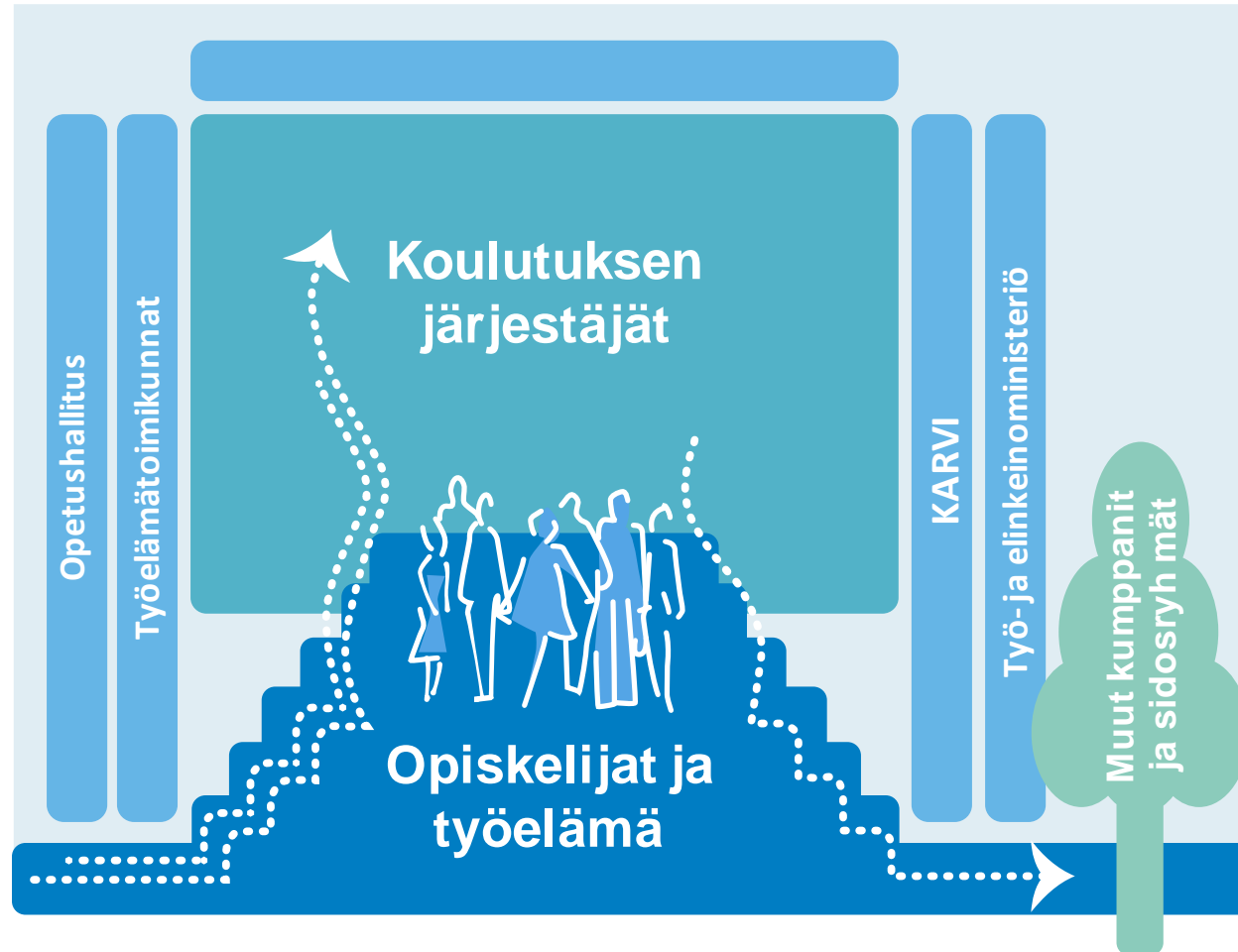

2. Toimijat yksilöllisten opintopolkujen laadunvarmistuksessa

Ammatillisen koulutuksen keskeiset toimijat (1)

Ammatillisen koulutuksen toimijoita ovat tahot, jotka vaikuttavat omalla toiminnallaan ammatillisen koulutuksen laatuun ja laadunhallintaan sekä niiden kehittämiseen ja joiden kanssa tuotetaan yhdessä koulutuspalveluja.

Ammatillisen koulutuksen keskeiset toimijat (2)

Kuva mukailleen Kohti huippulaatua: Ammatillisen koulutuksen laatustrategia vuoteen 2030. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:29.

Ammatillisen koulutuksen toimijoiden työnjako (3)

Opiskelijat ja työelämä

- saavat lisäarvoa (osaaminen, työvoima)
- osallistuvat laadun ja laadunhallinnan kehittämiseen
- arvioivat toiminnan ja palvelujen laatua

Koulutuksen järjestäjät

- vastaavat tutkintojen, koulutuksen ja muun toiminnan laadusta ja laadunhallinnan jatkuvasta parantamisesta
- arvioivat tutkintoja, koulutusta ja muuta toimintaa sekä niiden laatua ja vaikuttavuutta osallistavat asiakkaita
- osallistuvat toiminnan ja laatujärjestelmien ulkoiseen arviointiin
- hyödyntävät seuranta- ja arviointitietoa

Lähde: Ammatillisen koulutuksen laatustrategia vuoteen 2030. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2019:29

Ammatillisen koulutuksen toimijoiden työnjako (4)

Opetus- ja kulttuuriministeriö

- ohjaa, rahoittaa ja valvoo
- laatii strategiset linjaukset
- valmistelee lainsäädännön

Opetushallitus

- kehittää koulutusta ja laadunhallintaa ja tukee koulutuksen järjestäjiä laadunhallinnassa
- vastaa tutkinnon perusteista ja muista määräyksistä
- ennakoii osaamis- ja koulutustarpeita

Työelämätoimikunnat

- varmistavat näyttöjen ja osaamisen arvioinnin laatua
- kehittävät tutkintorakennetta ja tutkinnon perusteita

Lähde: Ammatillisen koulutuksen laatustrategia vuoteen 2030. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2019:29

Ammatillisen koulutuksen toimijoiden työnjako (5)

Karvi (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus)

- arvioi koulutusta ja koulutuksen järjestäjien laadunhallintajärjestelmiä
- tukee koulutuksen järjestäjiä laadunhallinnassa ja arvioinnissa

Työ- ja elinkeinoministeriö

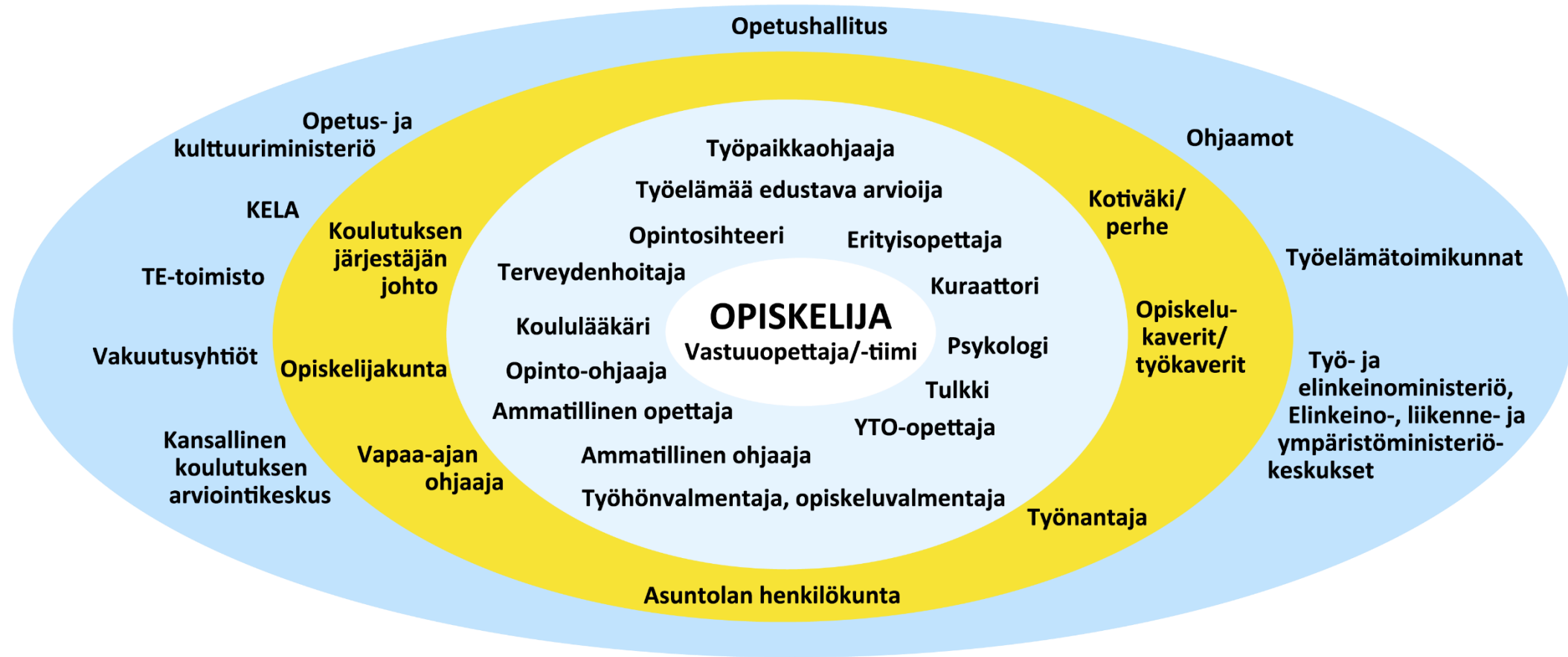
- osallistuu valtiosuusrahoitteen työvoimakoulutuksen koulutusvolyymien suunnitteluun ja osallistuu järjestämislupien valmisteluun

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristöministeriökeskukset sekä Työ- ja elinkeinotoimistot

- suuntaavat valtiosuusrahoitteista työvoimakoulutusta sisällöllisesti ja määrällisesti työmarkkinoiden tarpeet huomioiden yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa.

Lähde: Ammatillisen koulutuksen laatustrategia vuoteen 2030. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2019:29

Toimijat laadukkaiden yksilöllisten opintopolkujen toteutumisessa

Keskeiset toimijat yksilöllisten opintopolkujen laadun varmistamisessa (1)

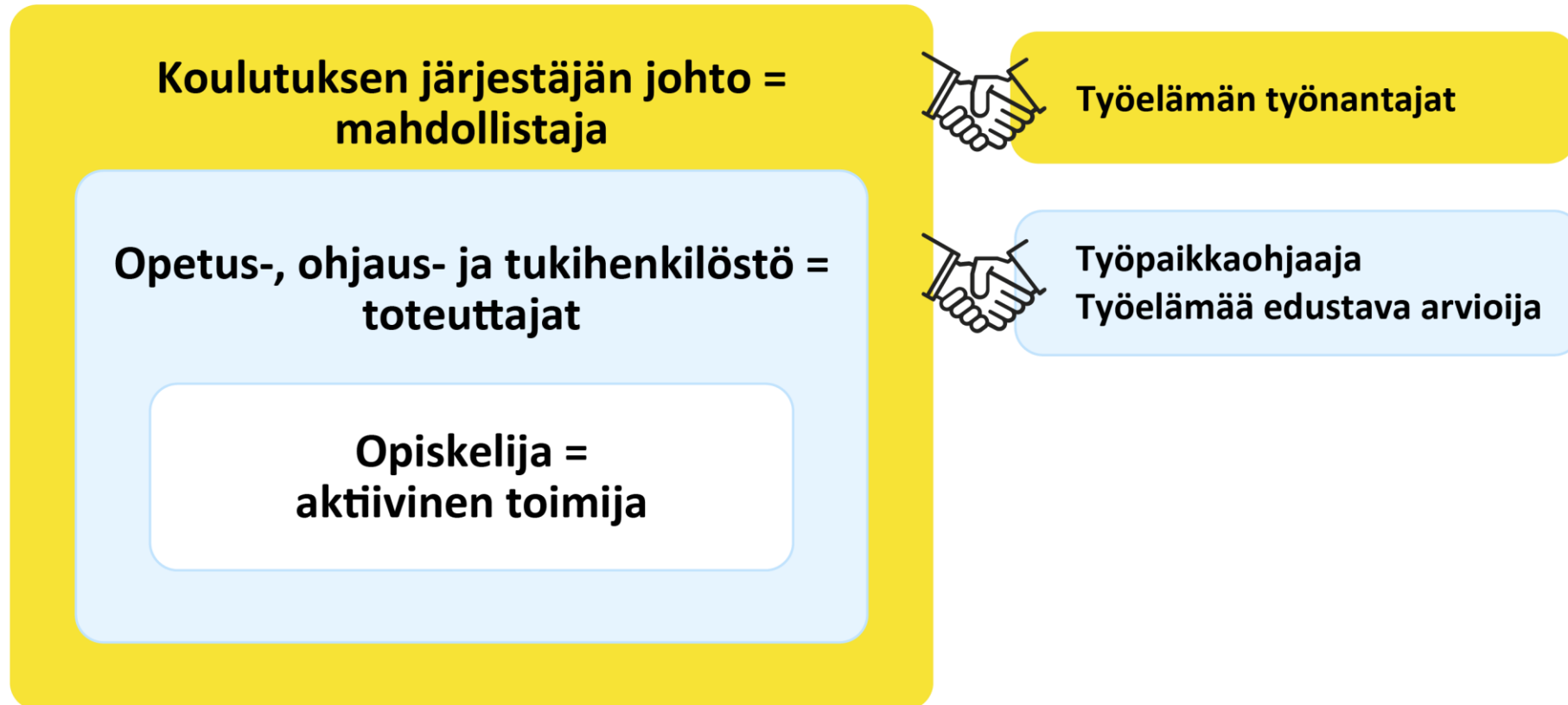
Ammatillisen koulutuksen lainsäädännön mukaisesti koulutuksen järjestäjä vastaa henkilökohtaistamisen ja yksilöllisten opintopolkujen laadusta.*

Keskeiset toimijat yksilöllisten opintopolkujen laadun varmistamisessa (2)

Keskeisten toimijoiden roolit

- koulutuksen järjestäjän johto linjaa ja mahdollistaa
- opetus-, ohjaus- ja tukihenkilöstö toteuttaa ja mahdollistaa
- opiskelija vaikuttaa aktiivisesti
- työelämän edustajat toimivat yhteistyökumppaneina.

Keskeiset toimijat yksilöllisten opintopolkujen laadun varmistamisessa (kuva)

Koulutuksen järjestäjän vastuu laadusta

* Ammatillisen koulutuksen lainsäädännön mukaisesti koulutuksen järjestäjä vastaa järjestämiensä

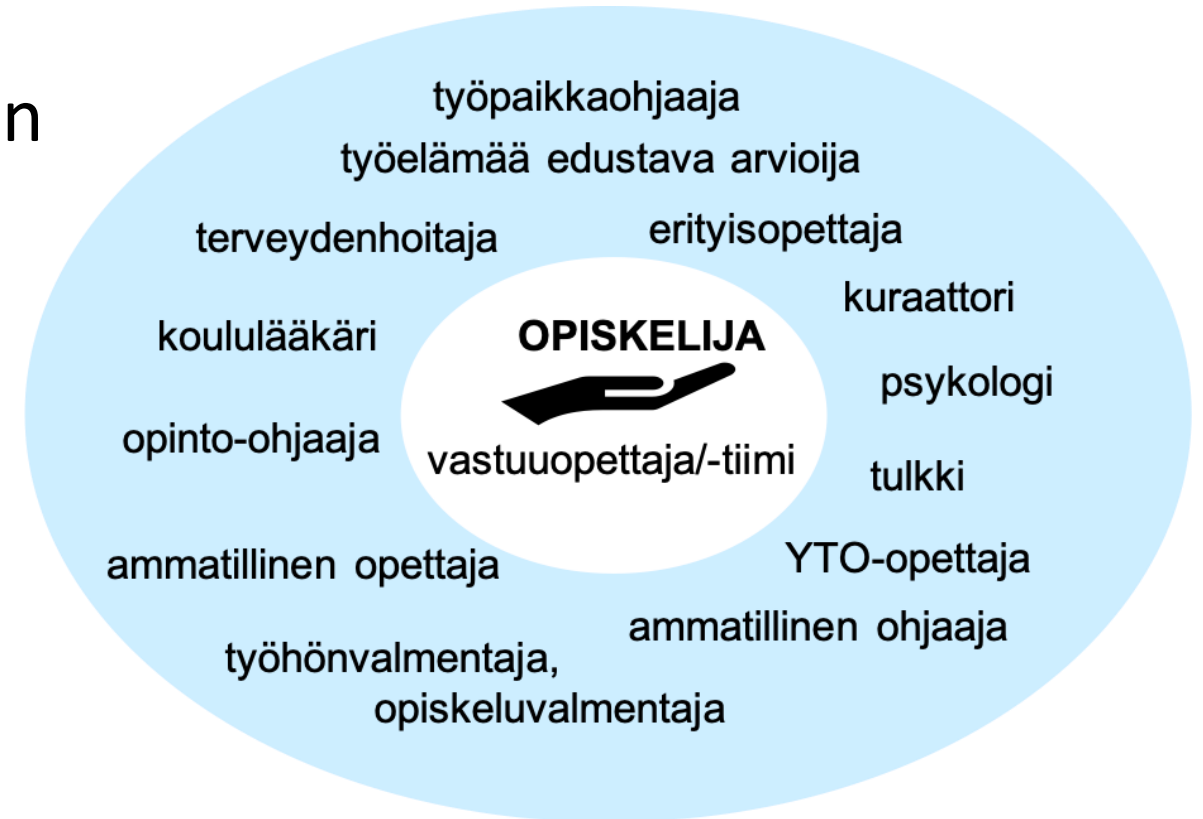
- tutkintojen
- koulutuksen
- muun toiminnan laadusta ja laadunhallinnan jatkuvasta parantamisesta.

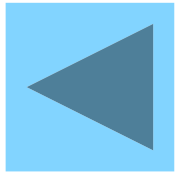
Koulutuksen järjestäjän tulee arvioida järjestämiään tutkintoja, koulutusta ja muuta toimintaa sekä niiden laatua ja vaikuttavuutta.
126 § L 531/2017

Toimijoiden yhteistyö

Laadukkaiden opintopolkujen luominen edellyttää eri toimijoiden välistä dialogista yhteistyötä* yksilöllisten opintopolkujen

- suunnittelussa
- toteuttamisessa
- toiminnan kehittämisessä.

Dialoginen yhteistyö tarkoittaa

* Dialogisella yhteistyöllä tarkoitetaan jatkuvaa, avointa ja rakentavaa keskustelua, jossa tuodaan erilaiset näkemykset esiin ja luodaan yhteinen ymmärrys asiasta tai löydetään yhdessä ratkaisu johonkin asiaan.

Dialogi nähdään aidon yhteistyön edellytyksenä.

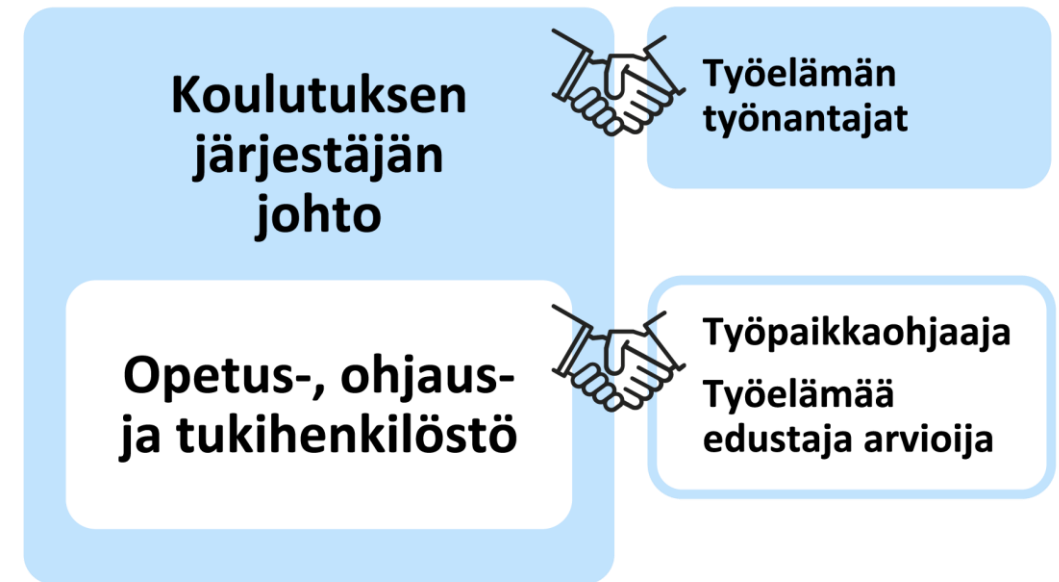
3. Keskeisten toimijoiden osaaminen

Keskeisten toimijoiden osaaminen

Kaikille keskeisille toimijoille yhteistä osaamista on

- ammatillisen koulutuksen tunteminen
- yksilöllisen opintopolun prosessin tunteminen
- dialoginen yhteistyöosaaminen
- hyvinvointiosaaminen

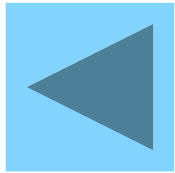

Opiskelija aktiivisena toimijana

Laadukkaan yksilöllisen opintopolun toteutuminen edellyttää opiskelijan aktiivista toimijuutta*, johon vaikuttavat opiskelijan osalta hänen

- Yksilölliset tekijät (lähtökohdat)
 - motivaatio, minäpystyvyys, yhteistyötaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi**
 - opiskeluun, oppimiseen ja urasuunnitteluun tarvittavat tiedot ja taidot sekä työelämätaidot
 - itsearviointi- ja palautteenanto-osaaminen
- opiskelun ja tulevaisuuden tavoitteiden selkeys

Opetus-, ohjaus- ja tukihenkilöstön tulee mahdollistaa opiskelijan aktiivinen toimijuus sekä tarvittaessa ohjata ja tukea opiskelijaa.

Aktiivinen toimijuus ja kokonaisvaltainen hyvinvointi

* Opiskelijan toimijuus muodostuu, opiskelijan yksilöllisten lähtökohtien lisäksi, hänen ja eri toimijoiden yhteistyöstä ja vuorovaikutussuhteista sekä koulutuksen järjestäjän ja oppimisympäristön tarjoamista mahdollisuuksista.

** Kokonaisvaltaisella hyvinvoinnilla tarkoitetaan tässä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin kokonaisuutta.

Case: Osaamisen varmistaminen

Parasta-hankekokonaisuuksissa on tuotettu valtakunnallisesti materiaalia opiskelijan osaamisen varmistamiseen ja opiskelijan aktiivisen toimijuuden tukemiseen, esimerkiksi

- osaamisen arviointiopas opiskelijalle
- esittelyposterimalli, jossa opiskelija kertoo itsestään, opiskelustaan ja vahvuuksistaan
- työelämässä oppimisen muistilista.

Lisätietoja on diasarjan loppuun kootuissa lähteissä.

Toteuttamisessa tarvittava osaaminen (1)

Henkilökohtaistaminen ja yksilöllisten opintopolkujen rakentaminen ja opiskelijan toimijuuden tukeminen on osa opettajan ammattitaitoa.

Yksilöllisen opintopolun muodostaminen on kuin palapelin kokoamista: se edellyttää palasten yhteensovittamisosaamista. Tähän tarvitaan

- kykyä tarkastella koko yksilöllistä opintopolkua ja opiskelijan tilannetta kokonaisuutena.
- kykyä sovittaa yhteen opiskelijan tarpeita ja tavoitteita sekä työelämän tarpeita ja odotuksia.
- resilienssiä eli muutosjoustavuutta, rohkeutta, avoimuutta ja uskallusta käydä dialogia ja tehdä ratkaisuja.

Toteuttamisessa tarvittava osaaminen (2)

Yksilöllisen opintopolun toteuttaminen edellyttää muun muassa

- opiskelun suunnitteluosaamista (tutkinnon perusteet kaikkine mahdollisuuksineen, koulutuksen järjestäjän prosessit, menettelytavat ja toimintaohjeet, koulutus- ja palvelutarjonta sekä yhteistyökumppaneiden tarjoamat mahdollisuudet)
- työelämän osaamistarpeiden ja odotuksien tuntemista
- pedagogista osaamista hyödyntää erilaisia oppimistapoja ja -ympäristöjä ml. digitaaliset ympäristöt
- kehittämisosaamista, oman työn johtamista, innovaatio-osaamista

Toteuttamisessa tarvittava osaaminen (3)

- ohjausosaamista (erityispedagogiikan perusosaaminen ja opiskelijoiden toimijuuden tukemisaosaaminen)
- laadunvarmistusosaamiseen liittyvää seuranta- ja arviointiosaamista
- itsearviointiosaamista
- tieto-osaamista, järjestelmien käyttöosaamista sekä tietoturva- ja tietosuojasaamista

Case: Osaamisen varmistaminen (1)

Seuraavanlainen toiminta tukee osaamisen kehittymistä ja ylläpitämistä:

- osaamisen arvioiminen esim. testien, saatujen palautteiden ja kehityskeskustelujen avulla
- osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen perinteisten perehdytysten, koulutusten ja itseopiskelun lisäksi, pelien (esim. HOKS-peli) ja osaamismerkkien suorittamisen ja vertaisoppimisen avulla
- dialoginen toimintatapa

Case: Osaamisen varmistaminen (2)

- tiimityöskentely
- työnkierto
- työelämäjaksot
- mentori- ja lähettilästoiminta
- verkostomainen työskentely
- organisaation kehittämistoimintaan osallistuminen
- muisti-, tarkastus- ja kysymyslistojen käyttö

Case: Osaamisen varmistaminen (3)

Esimerkkejä osaamisen arvioimiseksi ja kehittämiseksi:

- Oman organisaation verkkosivut ja materiaalipankit, ohje- ja tukimateriaalit
- Ohjaan.fi-sivusto <https://ohjaan.fi/uusi-henkilokohtaistaminen/>
- Parasta osaamista -hankkeen tuotokset <https://rohkeasti uudistamaan.fi/> ja https://youtu.be/zpgOY_-7Za0
- Parasta palvelua -hankkeen tuotokset, ks. diasarjan lähteet
- Pedanet <https://peda.net/>

Case: Osaamisen varmistaminen (4)

- Arjen arkki <https://arjenarkki.fi/>
- ePerusteiden oppaat ja ohjeet <https://eperusteet.opintopolku.fi>
- Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen verkkosivut www.oph.fi ja www.minedu.fi

Mahdollistamisessa tarvittava osaaminen

Yksilöllisen opintopolun mahdollistaminen edellyttää muun muassa

- prosessienhallintaosaaminen
- laadunhallintaosaamista (suunnittelu, toteutus, seuranta ja arviointi sekä kehittäminen)
- pedagogista johtamisosaamista (etenkin koulutuspäällikkö/opetuksen esimies)
- osaamisen johtamisosaamista
- hyvinvointijohtamisosaamista
- tiedolla johtamisosaamista
- ennakointiosaamista.

Työelämän edustajien osaaminen (1)

Yksilöllisen opintopolun toteutuminen edellyttää työelämän edustajalta muun muassa osaamista

- työpaikalla tapahtuvan opiskelun suunnitteluun osana yksilöllistä opintopolkua
- perehdyttämiseen
- ohjata ja kannustaa
- arvioida osaamisen kehittymistä ja tavoitteeksi asetettujen ammattitaitovaatimusten/osaamistavoitteiden saavuttamista

Työelämän edustajien osaaminen (2)

- antaa palautetta niin opiskelijalle kuin koulutuksen järjestäjälle
- kehittämisosaamisesta (ml. laadun kehittäminen).

Koulutuksen järjestäjän tulee tukea työpaikkaohjaajaa ja tarvittaessa järjestää koulutusta.

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on perehdyttää työelämää edustavat arvioijat erityisesti osaamisen arviointiin.

Case: Osaamisen varmistaminen (5)

Parasta-hankekokonaisuuksissa on tuotettu valtakunnallisesti materiaalia työpaikkaohjaajien ja työelämää edustavien arvioijien osaamisen varmistamiseen, mm.

- tarkistuslista opettajalle työpaikkaohjaajan perehdytykseen
- osaamisen arviointiopas työpaikoille.

Lisätietoja on diasarjan loppuun kootuissa lähteissä.

4. Kriittiset edellytykset ja laadunvarmistus

A decorative graphic consisting of thick, wavy lines in blue and green, curving across the bottom and right sides of the slide.

Kriittiset edellytykset

Laadukkaiden yksilöllisten opintopolkujen kriittisenä edellytyksenä on, että

- a. koulutuksen järjestäjän toiminta on tuloksellista ja vaikuttavaa
- b. koulutuksen järjestäjän strategia ja sen mukaiset prosessit, menettelytavat ja toimintaohjeet ovat asiakaslähtöisiä ja osaamisperusteisia
- c. koulutuksen järjestäjä varmistaa osaamisen, dialogisen yhteistyön sekä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin.

a. Tuloksellisuus ja vaikuttavuus

Vaikuttavuus ja tuloksellisuus edellyttävät

- suorituksia
- opiskelijan työllistymistä tai jatko-opintoihin siirtymistä
- asiakastyytyväisyyttä.

Taloudellisen toiminnan edellytyksiä ovat tuloksellisuus ja vaikuttavuus.

b. Prosessit, menettelytavat ja toimintaohjeet

Koulutuksen järjestäjä varmistaa, että sen

- strategia
- prosessit
- menettelytavat
- toimintaohjeet

mahdollistavat laadukkaat, joustavat ja asiakkaiden tarpeisiin, edellytyksiin ja elämäntilanteisiin sopivat palvelut.

Koulutuksen järjestäjä varmistaa, että käytettävissä olevat resurssit kohdennetaan niin, että yksilölliset opintopolut on mahdollista toteuttaa.

Case: Prosessit

Laadukkaiden yksilöllisten opintopolkujen yksi keskeisimmistä prosesseista on työpaikalla järjestettävän koulutuksen palvelu- ja toimintaprosessi, joka on kuvattu Parasta palvelua -hankkeessa.

Samassa hankkeessa on luotu myös vastavuoroisen kumppanuuden malli, joka tukee laadukkaiden yksilöllisten opintopolkujen toteutumista. Dialogista yhteistyötä tekemällä toteutetaan vastavuoroista kumppanuutta, etenkin arjen kumppanuutta.

Lisätietoja löytyy diojen lähteistä, Parasta palvelua -hankkeen teemasivut: Palveluprosessi.

Case: Menettelytavat ja toimintaohjeet (1)

Menettelytapoja ja hyviä käytäntöjä yksilöllisten opintopolkujen suunnitteluun, toteuttamiseen, arviointiin ja tarkistamiseen on koottu hankeraporttiin: Osaamisen osoittamisen, arvioinnin ja todentamisen laadunhallinta ammatillisessa koulutuksessa menettelytapoja ja hyviä käytäntöjä koulutuksen järjestäjille. Opetushallitus. Oppaat ja käsikirjat 2018:7a. Hankeraportti on saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut>

Case: Menettelytavat ja toimintaohjeet (2)

Yksilöllisten opintopolkujen laadunvarmistamiseksi on laadittu valtakunnallisesti yhtenäisiä toimintaohjeita ja tukimateriaaleja, esimerkiksi:

- Parasta hankkeissa tuotetut osaamisen arviointioppaat opettajalle, opiskelijalle ja työpaikoille, muistilistat työelämässä oppimiseen opiskelijalle, työpaikkaohjaajalle ja opettajalle sekä työpaikkaohjaajan perehdytyksen tarkistuslista.
- Arjen arkki -sivustolta löytyvät materiaalit, kuten HOKSin laatijan ohjaukselliset apukysymykset ja HOKSin tarkastamisen ja päivittämisen muistilista.

Lisätietoja on diasarjan loppuun kootuissa lähteissä.

c. Osaaminen, dialoginen yhteistyö ja hyvinvointi

Koulutuksen järjestäjä varmistaa, että kaikki yksilöllisten opintopolkujen prosessissa mukana olevat toimijat

- tunnistavat oman roolinsa osana yksilöllisten opintopolkujen suunnittelu- ja toteutusprosessia
- omaavat ajantasaisen ja riittävän osaamisen
- toimivat dialogisessa yhteistyössä

Koulutuksen järjestäjä varmistaa henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvoinnin.

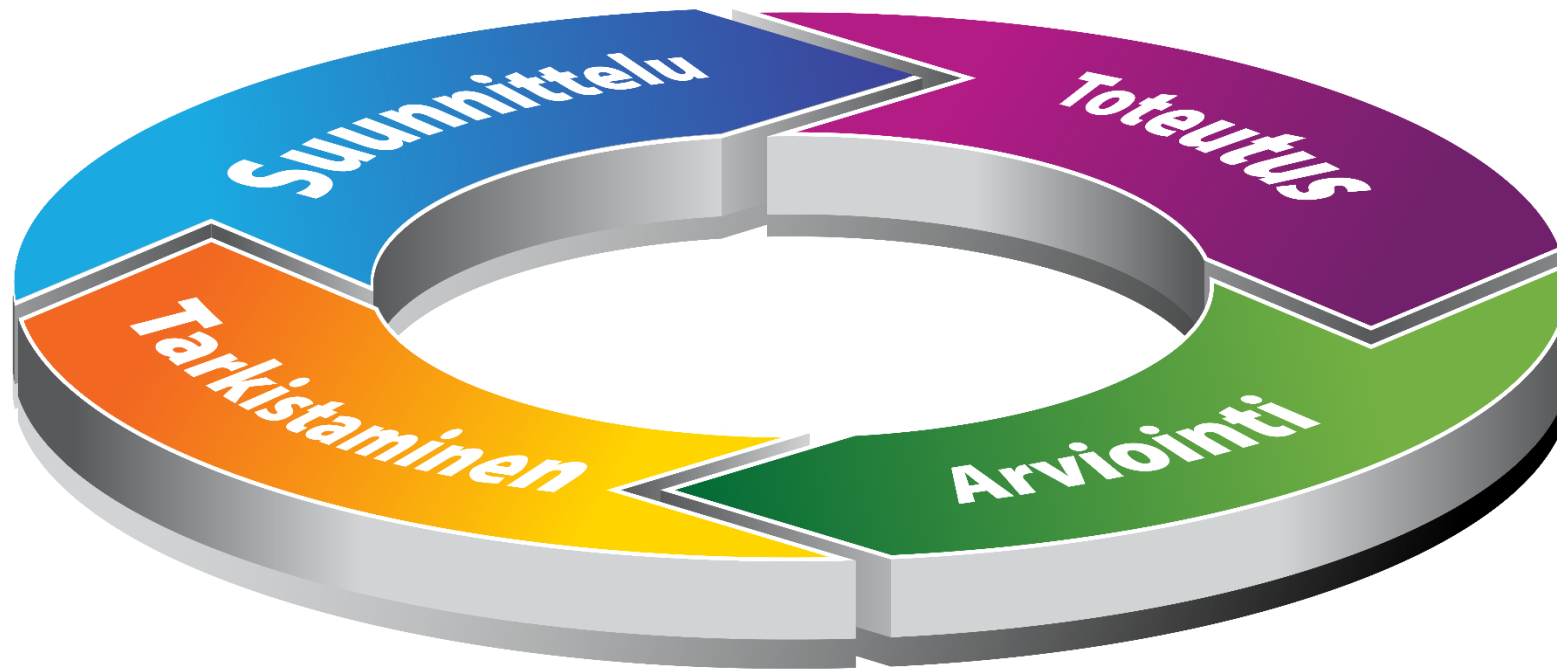
Laadunvarmistus

Koulutuksen järjestäjä varmistaa edellä kuvattujen kriittisten edellytysten toteutumisen.

Varmistaessaan laatua koulutuksen järjestäjä

- asettaa toiminnan laadulle tavoitteet ja niille mittarit
- seuraa tavoitteiden saavuttamista ja tuloksia systemaattisesti ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin tavoitteiden saavuttamiseksi
- arvioi ja kehittää toimintaa yhdessä eri toimijoiden kanssa ennakointi-, seuranta-, arviointi- ja tulostietoon sekä palautteisiin pohjautuen.

Laadunvarmistus (kuva)

Ammatillisen koulutuksen
laadunvarmistuksen
Eurooppalaisen viitekehyksen
laatuympyrä.

<https://www.eqavet.eu>

Case: arviointi ja kehittäminen (1)

Juurisyyanalyysin käyttö (root cause analysis, RCA): mikäli asetettuihin tavoitteisiin ei päästä, selvitetään syy/t, miksi tavoitteisiin ei päästy ja mitä tulisi tehdä, että tavoitteeseen päästään.

<https://www.lis.fi/turvallisuuskehitys/jyrisyyanalyysi-rca/>

Ongelma: Pekan opinnot eivät ole edenneet ja hän keskeyttää opinnot.

Miksi: Pekka ei ole osallistunut opetukseen.

Miksi: Pekka ei ole saanut riittävästi HOKS:ssa sovittua tukea (esim. tukiopetusta, erityisiä järjestelyjä opintoihin), joita Pekka olisi tarvinnut.

Miksi: Vastuopettaja ei ole tiedottanut/sopinut erityisen tuen järjestelyistä muiden opettajien kanssa.

Case: arviointi ja kehittäminen (2)

Miksi: Vastuopettajalla on vastuullaan paljon opiskelijoita, jolloin yhden opiskelijan asioiden hoito on unohtunut.

Miksi: Vastuopettajalla ei ole riittävästi aikaa jokaisen opiskelijan asioiden hoitoon, sillä työkuormaa on liikaa.

Ratkaisu: Esimiehen ja opettajien tulee keskustella työkuorman määrästä ja toiminnassa tapahtuvista muutoksista säännöllisesti.

Toimenpidesuunnitelma: Esimiehen ja opettajan on yhdessä tehtävä vuosityöaikasuunnitelma sekä aikataulutettava säännölliset keskustelut sen toteuman seurannasta (määrä ja laatu/tulokset) ja siihen tarvittavista muutoksista.

Lähteet

Keskeiset säädökset ja määräykset

- Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017
- Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 532/2017
- Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017
- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013
- OPH-285-2018 Määräys: Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet ja tavoitteet sekä opiskeluhuoltosuunnitelman laatiminen ammatillisessa koulutuksessa
- OPH-501-2018 Määräys: osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen mitoituksen periaatteista ja arvosanojen muuntamisesta ammatillisessa koulutuksessa.

Kansallisia suosituksia ja oppaita (1/3)

Näytöt ja osaamisen arviointi

- Oppaassa on kuvattu näyttöjen suunnittelun ja näyttöjen ja arvioinnin toteutuksen peruseriaatteet. Yhtenä osa-alueena näyttöjen henkilökohtaistaminen.
- Saatavissa: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/opas/4343283/tiedot>

Eriytinen tuki ammatillisessa koulutuksessa.

- Oppaassa on kuvattu menettelytapoja erityisen tuen toteuttamiseen. Tavoitteena on tarjota yhdenvertaiset koulutusmahdollisuudet ja tasa-arvoiset elämisen mahdollisuudet kaikille opiskelijoille.
- Saatavissa: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/opas/4426603/tiedot>

Kansallisia suosituksia ja oppaita (2/3)

Henkilökohtaistamisen toimintamallin kuvaukset

- Opas sisältää menettelytapoja laadukkaan henkilökohtaistamisen toteuttamiseen. Oppaassa on kuvattu opiskelijan, koulutuksen järjestäjän, työpaikan toimijan sekä työvoimahallinnon toimijoiden tehtävät henkilökohtaistamisen eri vaiheissa.
- Saatavissa: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/opas/4579030/tiedot>

Kansallisia suosituksia ja oppaita (3/3)

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman tietosisältö

- Jokainen koulutuksen järjestäjä laatii osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman, joka on osa koulutuksen järjestäjän laadunhallintajärjestelmää. Suunnitelma sisältää koulutuksen järjestäjän linjauksia laadukkaan henkilökohtaistamisen ja yksilöllisten opintopolkujen toteuttamiseen.
- Saatavissa:
https://minedu.fi/documents/1410845/4171155/Osaamisen+arvioinnin+toteuttamissuunnitelma+12_2019/46f563b4-b3b4-3fdd-cc5f-ce216cfd5210/Osaamisen+arvioinnin+toteuttamissuunnitelma+12_2019.pdf

Kansallisia suosituksia ja oppaita (4/3)

Opiskeluterveydenhuollon opas 2020

- Oppaassa kuvataan opiskeluterveydenhuollon lakisääteiset tehtävät, annetaan ohjeita niiden käytännön toimeenpanosta sekä suosituksia toimintakäytännöiksi.
- Saatavissa: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162195>

Kansallisia suosituksia ja oppaita (5/3)

Toisella asteella toimien -opas oppilaitoksen opiskeluhuoltoryhmälle. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 10/2019.

- Oppaan tarkoitus on tukea toisen asteen oppilaitosten opiskeluhuoltoryhmiä työskentelemään tavoitteellisesti, kun he suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat opiskeluhuoltoa. Oppaan tarkoitus on myös varmistaa opiskeluhuollon toteutuminen tasalaatuisena ja siten myös mahdollistaa henkilökohtaistamisen ja yksilöllisten opintopolkujen laatua.

Valtionavustushankkeissa tuotettuja tuki- ja ohjausmateriaaleja - koonti

Parasta osaamista

Parasta osaamista

https://blogit.gradia.fi/parasta_osaamista
https://blogit.gradia.fi/parasta_osaamista/pa-svenska

Rohkeasti uudistamaan

<https://rohkeasti uudistamaan.fi/>
<http://www.modattfor nya.fi/>

YouTube-kanava

https://www.youtube.com/channel/UC7hv9jw0R6IS_Fmz5L9TUPw

Parasta palvelua

Työelämässä oppiminen -tietopankki

<https://trello.com/b/wsHJryxf/työelämässä-oppiminen-tietopankki>

Teemasivut

Kumppanuus:

<https://trello.com/c/kVPP0Ruf>

Uusi osaaminen:

<https://trello.com/c/2Prro3U>

Prosessimalli:

<https://trello.com/c/ht45w9K7>

Työelämäviestintä:

<https://trello.com/c/7YmXILzs>

Uranoortajat

<https://uranoortajat.fi>
<https://uranoortajat.fi/sv>

Parasta digitukea

Parasta digitukea

<http://parastadigitukea.fi>

YouTube-kanava

<https://www.youtube.com/channel/UCX3Ei7fLt3C-Dy4Vs0Qfv-g/videos>

Parasta digiohjausta

Parasta digiohjausta

<https://blogit.gradia.fi/parastadigiohjausta>

Lähde:

<https://blogit.gradia.fi/parastaosaamista/2020/02/25/parasta-kanavat-ja-materiaalit/>

Parasta osaamista -hankkeen tuotoksia

Parasta osaamista -hankekokonaisuudessa on selvitetty opettajien osaamistarpeita. Tulosten pohjalta on luotu Rohkeasti uudistamaan -osaamiskokonaisuus. Sivustolla on opetus- ja ohjaushenkilöstölle niin itseopiskelumateriaalia kuin vinkkejä koulutuksista.

- Materiaali sisältää keskeiset osaamiskokonaisuudet, joilla voidaan varmistaa laadukkaiden yksilöllisten opintopolkujen toteuttaminen. Osaamiskokonaisuuksia ovat Henkilökohtaistaminen, Ohjaus, Oppimisen tavat ja mahdollisuudet, Näytöt ja osaamisen arviointi ja Oman työn johtaminen ja kehittäminen.
- Linkki sivustolle: rohkeasti uudistamaan.fi/

Parasta palvelua -hankkeen tuotoksia (1)

Kumppanuus -teemasivut:

<https://mailchi.mp/6581b2e4c66d/00ihr4ltxs>

- Kehitämme kumppanuutta, Hyvän palvelun opas 1:ssä on avattu, mitä tarkoittaa arjen kumppanuus opettajan työssä: työelämäverkostojen rakentaminen, työelämäyhteistyö, työpaikkaohjauksen käytännöt ja yhteistyö jne., mm. joustavat koulutus-oppisopimus-toteutukset, työelämässä oppimiseen siirtyminen yksilöllisesti ajoitettuna opiskelijan valmiuksien ja suuntautumisen näkökulmasta, oikea-aikaisesti valmiudet huomioiden, varmistaa myös työelämän sitoutumisen koulutusyhteistyöhön

Parasta palvelua -hankkeen tuotoksia (2)

Työelämäviestintä -teemasivut:

<https://mailchi.mp/804856e43475/mze6hr8010>

- Tuotettu asiakaslähtöistä viestintämateriaalia oppilaitoksille sekä työelämälle.
Perustietoa työelämässä oppimisesta ja uusista joustavista mahdollisuuksista.

Parasta palvelua -hankkeen tuotoksia (3)

Uusi osaaminen -teemasivut:

<https://mailchi.mp/0e6b4c0a2dbe/tveid7c6hu>

- Opas Työelämässä oppimisen uudet mahdollisuudet sisältää tietoa opetus- ja ohjaushenkilöstön koulutus- ja oppisopimusosaamisesta sekä työelämäosaamisesta. Joustavien mahdollisuuksien hyödyntämistä koulutus-oppisopimus-toteutuksissa.

Parasta palvelua -hankkeen tuotoksia (4)

Palveluprosessi -teemasivut:

<https://mailchi.mp/da4776128dc3/57075y7l5w>

- Sisältää yhdenmukaisen toimintamallin työpaikalla järjestettävän koulutuksen palveluprosessiin koulutus- sekä oppisopimuksessa. Korostaa erityisesti edellytysten ja opiskelijan/työpaikan tarpeiden huomioimista / yhteistä ennakkosuunnittelua. Myös asiakkuussuhteiden ylläpito varmistaa laajan työelämäverkoston, jossa voidaan huomioida joustavat ja yksilölliset tarpeet.

Muut lähteet (1)

- Ammatillisen koulutuksen valtionavustushankkeiden tuotokset ja tulokset.
- Arjen Arkki- palvelu. Saku ry. <https://arjenarkki.fi/>
- EQAVET European Quality Assurance in Vocational Education and training- verkkosivut. <https://www.eqavet.eu/>
- EQAVET-viitekehys ja EQAVET+ täydennysosa. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ammattillisen-koulutuksen-laatustrategia-ja-viitekehukset> ja <https://www.eqavet.eu/>
- Hökkä, P., Paloniemi, S., Vähäsantanen, K., Herranen, S., Manninen, M. & Eteläpelto, A. 2014. Ammatillisen toimijuuden ja työssä oppimisen vahvistaminen – Luovia voimavaroja työhön! Jyväskylän yliopisto.

Muut lähteet (2)

- Karusaari, R. 2020. Asiakaslähtöisyys osaamisperusteisessa ammatillisessa koulutuksessa. Väitöskirja. Lapin yliopisto.
- Kohti huippulaatua: Ammatillisen koulutuksen laatustrategia vuoteen 2030. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:29 Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-657-7>
- Hyvän ohjauksen kriteerit. Opetushallitus 2014. (soveltuvin osin). Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/hyvan_ohjauksen_kriteerit_0.pdf

Muut lähteet (3)

- Kohti jatko-opintoja ja työelämää. Siirtymät ammatillisen koulutuksen jälkeen. Raportit ja selvitykset 2020:7. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kohti_jatko-opintoja_ja_tyoelamaa.pdf
- Kilja, P. 2018. Opintojen henkilökohtaistaminen aikuisopiskelijoiden kokemana. Väitöskirja. Jyväskylän yliopisto.
- Opetushallituksen verkkosivut www.oph.fi
- Opetushallitus. Kooste työelämätoimikuntien tilannekuvista vuosina 2018-2019. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tyoelamatoimikuntien-tehtavat-ja-kokoonpano>

